

Магістр 2 року навчання
Фінансового факультету ХНЕУ

ДОСЛІДЖЕННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ДОХІДНІСТЮ ОПЕРАЦІЙ БАНКУ

Анотація. Проаналізовано поняття "механізм управління дохідністю операцій банку", визначено його складові елементи та основні принципи функціонування. У результаті було розроблено загальну структуру механізму управління дохідністю операцій банку.

Аннотация. Проанализировано понятие "механизм управления доходностью операций банка", определены его составляющие элементы и основные принципы функционирования. В результате была разработана общая структура функционирования механизма управления доходностью операций банка.

Annotation. The article analyzed the concept of "bank operations income management mechanism", determined its major components and principles of functioning. As a result an overall structure of bank operations income management mechanism was developed.

Ключові слова: дохідність операцій, механізм, методи та інструменти управління, фактори впливу.

Управління дохідністю операцій банку передбачає скоординоване управління фінансовими ресурсами банківської установи та вибір таких управлінських рішень, котрі сприяли б забезпеченню високої дохідності. Зокрема, це може бути впорядковано та відображено у сформованому цілісному механізмі, а саме механізмі управління дохідністю операцій банку.

Під час вивчення основних праць, присвячених питанням дохідності операцій, зроблено висновок, що механізму управління дохідністю операцій банку присвячено дуже мало робіт, тому виникає необхідність у розгляді цього питання. Однак такі вчені, як Гуцал І. С., Криклій О. А., Корнієнко І. В., Герасимович, Довгань Ж. М. займалися вивченням сутності управління дохідністю операцій банку [1 – 5].

Метою роботи є вивчення поняття "механізм управління", визначення його складових та розробка загального вигляду механізму управління дохідністю операцій банку.

Для досягнення цієї мети необхідно виконати ряд завдань, а саме: теоретично обґрунтувати поняття "механізм управління", визначити його складові елементи, принципи та основні засади функціонування, відобразити механізм управління дохідністю операцій банку.

Поняття "механізм" традиційно розуміють як "спосіб функціонування певної системи, тобто реалізації функцій її окремих елементів" [1].

У вузькому розумінні фінансовий механізм управління – це статична єдність певних елементів, що слугують інструментом організації та регулювання економічних процесів. У широкому розумінні – це динаміка, реальне функціонування всієї статичної єдності елементів [2].

Для чіткого розподілу функціональних обов'язків суб'єктів та методів управління дохідністю операцій необхідно виділити у механізмі управління відповідні блоки й елементи. Кожний блок даного механізму складається з певних елементів, які, у свою чергу, йому підпорядковані та визначають зміст того чи іншого блоку. Складовими блоками механізму є:

1. Об'єкт та суб'єкт механізму управління.
2. Методи та інструменти управління.
3. Фактори та принципи управління.
4. Мета та завдання управління [6].

Перший блок даного механізму охоплює об'єкти, якими є найбільш дохідні операції банку, а саме кредитні валютні та інвестиційні операції.

Наступним блоком є суб'єкти управління, якими є відповідальні особи чи групи осіб, органи банківського регулювання, котрі уповноважені приймати управлінські рішення та вживати відповідні заходи щодо здійснення управління, наприклад, основними суб'єктами управління є Спостережна рада, Правління, Тарифний комітет, Служба внутрішнього аудиту тощо [3].

Основними інструментами управління дохідністю операцій банку є планування дохідності операцій; контроль за виконанням планів та аналіз дохідності операцій банку. Основними ж методами управління є кредитна, процентна, інвестиційна та тарифна політика банку, метод загального фонду коштів, пасивні та активні методи управління дохідністю інвестиційних операцій банку [4].

Розглядаючи питання механізму управління дохідністю операцій банку, слід приділити увагу вивченню факторів, що здійснюють вплив на її формування. Фактори, що впливають на дохідність операцій банку, можна класифікувати на зовнішні та внутрішні [2].

До внутрішніх відносять фактори, які залежать від діяльності банку і характеризують різні сторони його роботи. Серед них можна виділити екстенсивні та інтенсивні фактори, тобто ті, які відображають обсяг ресурсів, та ті, що відображають ефективність використання ресурсів.

Однак дохідність банку залежить не лише від внутрішніх, а й від зовнішніх факторів, що не залежать від діяльності самого банку. Це ринкові та адміністративні фактори.

Важливою умовою ефективного функціонування механізму управління дохідністю операцій банку є

принцип комплексності та гнучкості процесу управління;
принцип взаємозв'язку і взаємообумовленості елементів механізму управління;
принцип задоволення потреб клієнта [5].

Головною метою управління дохідністю є виявлення напрямів розміщення ресурсів банку, які дають найбільший дохід.

Система управління дохідністю операцій банку має виконувати певні завдання, які тісно взаємопов'язані між собою:

- забезпечення високої якості доходів;
  - забезпечення оптимального балансу між рівнем доходу та допустимим рівнем ризику;
  - забезпечення максимізації розміру доходів.
- Отже, у загальному вигляді механізм управління дохідністю операцій банку наведений на рисунку.

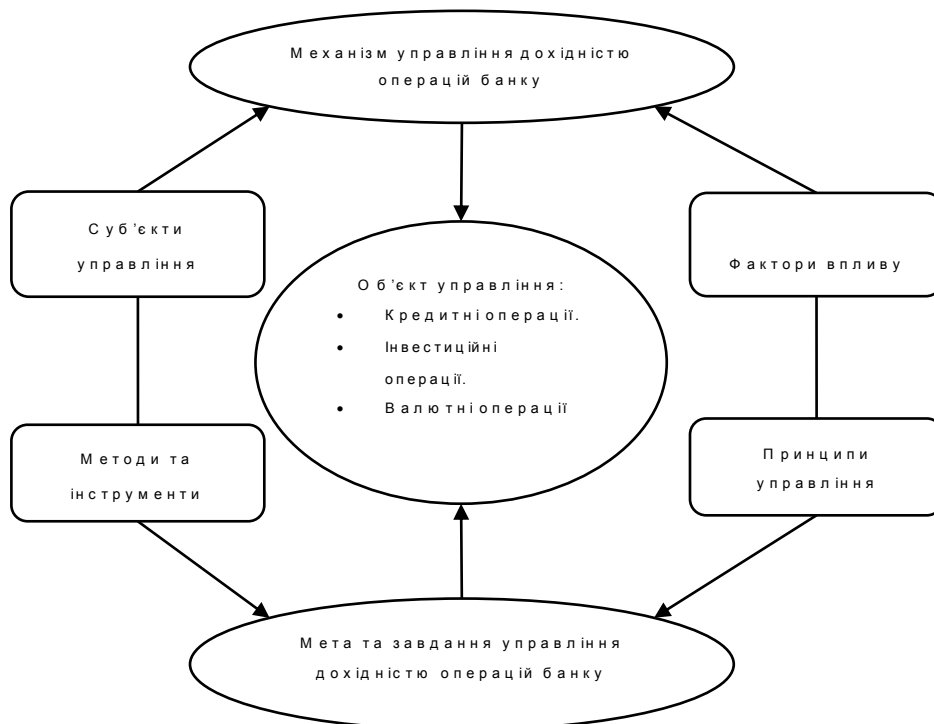

Рис. Механізм управління дохідністю операцій банку

Таким чином, за результатами проведеного дослідження можна побачити, що механізм управління дохідністю банку може бути визначено, як сукупність взаємопов'язаних елементів, методів та інструментів управління, що суб'єкти управління застосовують і спрямовують на забезпечення дохідності операцій банку. При аналізі механізму управління дохідністю операцій важливим є визначення факторів впливу, які прийнято поділяти на внутрішні та зовнішні. У результаті роботи було розроблено загальну структуру механізму управління дохідністю операцій банку.

Наук. керівн. Азізова К. М.

Література: 1. Гуцал І. С. Функціонування кредитного механізму в Україні / І. С. Гуцал. – Тернопіль: Збруч, 2006. – 312 с. 2. Криклій О. А. Управління прибутком банку: навч. посібн. / О. А. Криклій. – Суми: Університетська книга, 2007. – 314 с. 3. Корнієнко І. В. Фінансова стійкість банківських установ у період економічної кризи / І. В. Корнієнко // Світ фінансів. – 2011. – № 2. – С. 64–70. 4. Герасимович А. М. Аналіз банківської діяльності: підручник / А. М. Герасимович, М. Д. Алексеєнко; за ред. А. М. Герасимовича. – К.: КНЕУ, 2004. – 599 с. 5. Довгань Ж. М. Основи комплексного управління активами і пасивами банку / Ж. М. Довгань // Вісник Національного банку України. – 2009. – № 4. – С. 20–26. 6. Бікбов І. М. Механізм управління прибутком банку / І. М. Бікбов // ДВНЗ "Українська академія банківської справи НБУ". – 2012. – № 4. – С. 7–15.